

מאוצרות הפרשה

חטאו לי, ומה נעשה בדינם? יענה לו אברהם ימחו על קדושת שמך!
 יאמר לו הקב"ה אלך אצל יעקב אבינו שהיה מורגל בחיי חיותו לצער
 גדול בנים ואולי מתוך כך ירחם על בניו, ואמר לפניו בניך חטאו ומה
 נעשה בדינם? יענה לו יעקב: ימחו על קדושת שמך! מיד ילך הקב"ה
 אל יצחק וכך גם יאמר לו: בניך חטאו ומה נעשה בדינם? מיד ישיב לו
 יצחק: רבש"ע הם בני ולא בניך? הרי בשעה שהקדימו לפניך נעשה
 ונשמע קראת להם "בני בכורי", ועכשיו הם רק בני ולא בניך?... ואז
 ימשיך יצחק ויעשה חשבון עם הקב"ה, כמה חייו של אדם? שבועים
 שנה! תוריד ממנו את העשרים שנה הראשונים שהוא עוד לא בר
 עונשין, נשאר רק חמישים, תוריד גם מהם עשרים וחמש שנה שהם
 הלילות, נשאר רק עשרים וחמש, מתוכם תוריד שנים עשרה וחצי שנה
 שבהם יוצא שאדם מתפלל ואוכל ועושה את הצטרכויותיו נשאר רק
 שנים עשרה וחצי שנה. אז אם אתה סובל את כולם בסדר, ואם לאו, אז
 בא ונתחלק, פלגא עלי ופלגא עלך (חצי עלי וחצי עליך) וכך יפטור
 יצחק אבינו את עם ישראל מהעונש...

המשיך הרה"ק מזידטשוב זי"ע ואמר: זהו סוד הכתוב כאן "ויסעו
 מהר" – בפמליא של מעלה נסעו והלכו מדבריו של אברהם שנקרא
 הר (לא כאברהם שקראו הר) "שפר" – נסעו והלכו גם מדבריו של
 יעקב שנקרא "שפר" (שופריה דיעקב מעין שופריה דאדם הראשון,
 ב"מ פ"ד.) "ויחננו בחרדה" – נתקבלו דבריו של יצחק שנקרא חרדה,
 על שם "ויחרד יצחק חרדה גדולה"... (פנינים)

והיו הערים להם לשבת (להג)

אברך חסיד גור, שעמד לפני רכישת דירה, ניגש פעם אל כ"ק
 האדמו"ר מגור, רבי פנחס מנחם זצ"ל, ושאל אותו איזה דירה הוא
 ממליץ לו לקנות. אמר לו הרבי: תלך ברחוב ותסתכל על דירות עמך
 בית ישראל; היכן שתראה דירה בנויה על הגג, בבנין ההוא תקנה את
 דירתך. כשהביע החסיד את תמיהתו על התשובה, הסביר לו הפני
 מנחם ואמר: אם יש דירה על הגג, סימן שלשכנים המתגוררים שם יש
 עין טובה, והם 'מפרגנים' לשכניהם להרחיב את דירתם. בנין שכזה,
 מכיל בקרבו מעיין גדול של סגולות טובות, כיון שבמקום בו יש עין
 טובה מצד הדיירים, יש גם עין טובה של הקב"ה. מי שאינו אוכל את
 שכנו, ואינו נלחם איתו על כל צעד ושעל, אלא אוהבו כנפשו,
 ומאפשר לו לבנות ולהתרחב, ליד שכן כזה צריך להתגורר, אמר הרבי
 מגור. כי בוודאי חוסר הפרגון והעין רעה, מביא על האדם רח"ל את כל
 המרעין בישין, ואילו כשהוא מביט על מעשי חבירו בעין טובה, הרי
 מידה כנגד מידה מתסכלים עליו גם מן השמים בעין טובה, ומשפיעים
 עליו שפע כל טוב וסיעתא דשמיא.

דבר נוסף שמעתי גם בשם הגאון רבי חיים גרינמן זצ"ל, שאמר שהוא
 מייצק לקנות את הדירה התחתונה ביותר בבנין. כששאלוהו על מה
 ולמה, השיב הגאון זצ"ל ואמר, שמדי פעם קורה שהאנשים
 המתגוררים בדירות הגבוהות, גורמים לנזקים לשכנים בדירות למטה.
 לפעמים שופכים דבר מה ומטנפים את הבגדים המכובסים, יש מקרים
 שנופלת סיגריה ושורפת את הבגד, וכו'. אבל דיירי הדירות התחתונות
 אינם מזיקים, ולכן כדאי להתגורר שם, אמר הגר"ח גרינמן זצ"ל. (ברי פ"ט)

אלה מסעי בני ישראל... (לגא)

אמרו חז"ל במדרש תנחומא: למה זכו מסעות אלה להיכתב בתורה?
 אלא מפני שקיבלו את ישראל במדבר והיו אורחיהם (דהיינו שבני
 ישראל התארחו במדבר, והמדבר אירח אותם) – עתיד הקב"ה לתת
 שכר טוב למדבר, שעכשיו הוא יבש וחסר כל, אבל לעתיד לבוא יהפוך
 המדבר לישוב והיה בו מים רבים ועצים רבים. ומכאן ילמד האדם ק"ו
 מהמדבר, שאע"פ שאין בו דעת – יפרע לו הקב"ה שכרו על שאירח את
 ישראל, כך כל המארח תלמיד חכם בתוך ביתו ונתן לו מזון ומהנהו
 מנכסיו – על אחת כמה וכמה שיקבל שכר כפול ומכופל מאת הקב"ה!
 מוסר עצום למדים מכאן, הלא המדבר שקיבל את ישראל לאורחים, לא
 עשה זאת במחשבה תחילה ולא היתה לו אפשרות להתנגד לזה ובכל
 זאת, כיון שסוף סוף באה על ידו טובה לעם ישראל אין הקב"ה מקפח
 שכרו ופרסם בתורה את שמות המקומות בהם חנו כדי להוקיר להם
 טובה – ק"ו כשאדם מיטיב לזולתו כמנונה תחילה וברצון טוב ודאי
 שיהיה שכרו כפול ומכופל לאין ערוך! (הכתב והקבלה- מגליון ברינה יקצרו)

שם. כותב מרן בעל ה"שפת אמת" זיע"א: "...ונכתבו כל המסעות
 להודיע לעם ד' כי כל עובד ד' לא יפול ליבו עליו מכל הנפילות שיש לו
 כי כך הוא המידה להיות עולה ויורד, ומכל מנוחה שהשיגו אחר איזה
 מלחמה התחיל מלחמה אחרת, וכן לעולם – "ויסעו.. ויחננו.. ויסעו..
 ויחננו.." כמו שכתוב "ילכו מחיל אל חיל" שאין להם מנוחה לעובדי ד'
 שעל זה נבראו – ללחום מלחמת ד'. ובודאי מלחמות שהיו לכלל
 ישראל היו דברים הנוגעים לכל הבריאה ומנין זה נמצא בכל פרט לפי
 מה שהוא", וכאשר זוכרים את המסעות והניסים שה' עשה זוכים
 לישועה..... "....וכשמזכירין הניסים הללו שעשה לנו הקב"ה אין צריך
 לקיים בפועל כל המסעות לכן נזכר פרשה זו בין המצרים כדי שנוכר
 בה הניסים ונזכה לישועה".

ויסעו מקברות התאוה ויחננו בחצרות (לגיז)

הגמ' בפסחים אומרת האדם האוכל מעדנים הוא נכנס לחובות
 ומתחבא וישן בעלית הגג. ואילו אדם שאוכל פירות וירקות פשוטים
 יכול לישון בחצר בלי פחד. וא"כ י"ל, אומר רבי חיים פלאג'י, שזאת
 כוונת הפסוק: ויסעו מקברות התאוה ויחננו בחצרות, כאשר יוצא
 מהתאוה ממילא הוא יכול לישון בחצר.

ויסעו מהר שפר ויחננו בחרדה (לגכד)

ידוע הוא הדבר שבכל המסעות שנמנו כאן בפרשת מסעי, ישנם סודות
 ורמזים נסתרים על כל מסעיהם ודרכם של בני ישראל בכל הדורות עד
 לעצם היום הזה, וגדולי הדורות שבכל דור ודור היו מפרשים ומוציאים
 כל מיני רמזים בפסוקים הללו.

מסופר כי פעם אחת בעת יושבו של הרה"ק החוזה מלובלין זי"ע עם
 תלמידיו, אמר לפניו: ידועים לי הסודות של כל מ"ב המסעות
 שבפרשה זו, מלבד הסוד של "ויסעו מהר שפר ויחננו בחרדה" שאיני
 יודע מהו... נענה מיד תלמידו הרה"ק רבי צבי הירש מזידטשוב זי"ע
 ואמר: את זה אני יודע! ואף אסביר לכם: לפי דברי חז"ל המופלאים
 (שבת פ"ט:), "לעתיד לבוא יאמר לו הקב"ה לאברהם אבינו: בניך

ההשגחה המובילה למאורעות החיים

יִכְתֹּב מֹשֶׁה אֶת מוֹצְאֵיהֶם לְמַסְעֵיהֶם עַל פִּי יְהוָה וְאֵלֶּה מַסְעֵיהֶם לְמוֹצְאֵיהֶם (ל"ג, ב')

לכאורה יש להבין: מה פשר כפילות הלשון – 'מוצאיהם למסעיהם'? מדוע לא די היה לכתוב: "ויכתוב משה את מסעיהם"? וביותר יש להבין, מדוע בתחילת הפסוק נאמר: "מוצאיהם למסעיהם", בעוד בסופו הסדר הפוך: "מסעיהם למוצאיהם"?

את התשובה נבין על פי המעשה הבא: באחד הימים עשה הגאון רבי מרדכי פרוגמנסקי את דרכו ברכבת. סובבה ההשגחה העליונה את הדברים כך שלצידו ישב יהודי יקר אשר שימש כשוחט ומוהל. בין השניים נקשרה שיחה ערה ומרתקת אשר גלשה מנושא לנושא. בעודם שקועים בשיחה לא הבחינו כלל כי הרכבת חלפה על פני התחנה בה היה עליהם לרדת... כאשר התבררה הטעות, היה זה מאוחר מכדי לתקנה. אותו היום ערב שבת קודש היה, וברור היה לשניים כי גם אם ירדו בתחנה הקרובה ויבקשו לשוב על עקבותיהם, לא יספיקו להגיע אל מחוז חפצם לפני כניסת השבת.

על פני רעו של רבי מרדכי, השוחט המוהל, הופיעו אותות דאגה. "מה יהיה? היכן נתאכסן בשבת? מה נאכל? כיצד נסתדר?" הוא תהה בקול, אולם רבי מרדכי נותר שָׁלוֹ ורגוע: "יהודי אף פעם אינו תועה בדרך!" הטעים, והוסיף: "דע לך, שאם יהודי מגיע למקום כלשהו, הרי זה משום שההשגחה העליונה כיוונה את דרכו לאותו המקום! הבה נתאזר בסבלנות, ואולי נזכה לדעת מדוע הובילה ההשגחה את דרכנו אל היעד אליו אנו מתקרבים!"

שעה קלה לאחר מכן עצרה הרכבת בתחנה. השניים ירדו, ומצאו את עצמם בעיר שכולה גויים. לאחר בירורים מעטים נודע להם כי בעיר מתגורר יהודי אחד ויחיד, ואף נמסרה להם כתובתו המדוייקת. לא חלף זמן רב, והשניים התדפקו על דלת ביתו של היהודי היחיד בעיר. הם הסבירו לו את הנסיבות בהן מצאו את עצמם במקום וביקשו להתארח בביתו בשבת הקרובה. להפתעתם פרץ היהודי בבכי של התרגשות וסיפר: "אינני יודע אם אחד מכם הוא אליהו הנביא או אברהם אבינו... אולם לבטח שלחה אתכם ההשגחה העליונה לכאן! לפני שבוע נולד לי בן זכר, ולא ידעתי היכן אמצא מוהל שימול את בני. ובכן, הנה התשובה: הקדוש ברוך הוא שלח אתכם לכאן, כדי שאוכל לקיים את המצוה בעיתה ובזמנה, כדת וכדין!"

הרי לנו, שכאשר יהודי מגיע למקום מסוים ושם קורה לו מאורע כלשהו – אין משמעות הדבר שהמקרה קרה משום שהוא הגיע לאותו המקום, אלא בדיוק להיפך: המאורע שקרה במקום צריך היה לקרות, ועל כן הובילה אותו ההשגחה העליונה לשם!

ומכאן, תשובה לשאלתנו, על פי דרכו של רבי לייב גורביץ' שהיה אומר כך: דעת הבריות נוטה לסבור, ש'מוצאיהם' – כלומר: המוצאות אותם, הינם תוצאה של 'מסעיהם', כלומר: של הנסיבות אשר הובילו אותם למקום מסוים... אם יסברו כך בני ישראל, הם יפרשו את המאורעות שאירעו להם בצורה שגויה, ויסברו, למשל, כי מאחר שהגיעו למקום שיש בו מים מרים – ממילא הם באו לידי נסיון והתגלגלו המאורעות שאירעו בעקבות כך. אולם האמת היא, כי "על פי ה' מסעיהם למוצאיהם"! כלומר: בדיוק להיפך... המאורעות שאירעו בכל אחד מהמקומות בהם שהו בעת מסעיהם אמורים היו להתרחש – ולכן הוביל אותם הקדוש ברוך הוא לאותם מקומות, וכמו למשל במקרה האמור: מאחר שביקש הקדוש ברוך הוא להעמידם בנסיון – הוא הובילם למקום מים המרים, ואידך זיל גמוד... ("ללמדך – במדבר" מאוצרותיו של הרב מרדכי פרינדליך זצ"ל)

("ללמדך – במדבר" מאוצרותיו של הרב מרדכי פרינדליך זצ"ל)

פינת ההלכה

הזקן הבודד

שאלה: מעשה ביהודי זקן גלמוד שהעמיד את דירתו למכירה, והציב במרפסת הדירה שלט ענק המודיע על מכירת הדירה. אנשים רבים הגיעו כדי לראות ולהתרשם מהדירה, אך בכל פעם, כאשר שאלו האנשים את בעל הבית למכירה של הדירה, מיד נסוגו לאחור כאשר שמעו את המחיר המופרז בו נקב בעל הדירה הישיש, ונפרדו ממנו לשלום. אחד משכני הבנין, יעקב שמו, חשב בלבו, "הרי זו תופעה מוזרה מאד, דירת הזקן עומדת למכירה כבר כמה שנים, והוא מתעקש ועומד על המחיר הגבוה, ואינו מוכן להוריד מהמחיר אפילו פרוטה אחת; וכי הוא חושב לעצמו שיבוא קונה שיסכים לשלם כ"כ הרבה עבור הדירה?...!" באחד הימים החליט יעקב לשוחח על כך עם שכנו הזקן. הוא פנה לדירתו, והזקן קבל אותו בלבביות ובשמחה, והגיש לפניו תקרבות. לאחר שיחה ארוכה, תמה יעקב בפני שכנו: "וכי כבודו חושב שמישהו יסכים לרכוש את דירתך במחיר כה מופרז? ! מדוע אפוא אינך מפחית במחיר? !" בעל הבית החוריר, ופרץ בבכי... כעת הוא מחליט, שהגיע הזמן לגלות את מצפונו ליבו... "אינני מעוניין כלל למכור את הדירה", הסביר הישיש, "אני פשוט אדם גלמוד ובודד. יושב כל היום עם ארבעת כתלי ביתי, ואיש אינו פוקד את מעוני. באחד הימים הגיתי רעיון – אני אתלה שלט המבשר על דירה למכירה. כך יכנסו אלי אנשים לראות ולבחון. אני אנקוב במחיר מפולפל, באופן שברור שיסרבו לקנות במחיר זה את הדירה. ממילא יבואו עוד ועוד אורחים, ובכך אפיג את בדידותי... ואכן, התכנית הצליחה, כמעט מדי יום מגיעים אלי אורחים נחמדים, אני מסייר עמם בדירה, מגיש לפניהם כיבוד עשיר של עוגות ומשקאות, ואנו יושבים ומשוחחים..." יעקב ביקש את סליחת הישיש, ואמר לו בנימה של חמלה: "אני מהרהר לעצמי, שיתכן ויש כאן שאלה הלכתית לא פשוטה – האם מותר להניח את שלט 'מכירת הדירה' המוטעה? אולי יש בכך איסור גניבת דעתם וזמנם של הבריות, הונאתם והטרחתם לשוא?...?" פנה אפוא בעל הדירה הישיש אל הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א ושאל: "האם מותר לי למשוך אל דירתי בדרך ערמה את האנשים, שחברתם עבורי היא ממש אויר לנשימה, או שמא יש בכך איסור?...?" **תשובה:** אין כאן הונאה, כי אין האיש מבקש לרמות את חברו, אלא למשכו אל ביתו, כדי שיקיים עמו כעין ביקור חולים. וכבר מצינו שהערמה כעין זו מותרת, שהנה, למדנו במסכת שבת (קכט.): "כולהו אערומי אסירי, בר מהאי עורמא דשרי (כל הערמות אסורות, מלבד ההערמה הבאה שהיא מותרת): מאן דעביד מילתא ולא אפשר ליה, לישקול זוזא מכא, וליזיל לשב חנותא, עד דטעים שעור רביעתא". כלומר: אדם שהקיז דם, וצריך לשתות יין כדי להתחזק, אלא שאין לו כסף, רשאי ליקח בידו מטבע של זוז רע (שצורת המטבע התמעכה וכבר לא ניתן לשלם עמה), וילך לשבע חנויות בהן מוכרים יין, ובכל חנות יבקש מהמוכר לטעום מעט יין, כדי לבדוק את טיב היין שהוא (כביכול) מבקש לקנות, ולאחר שיטעם, יראה המוכר שבידו זוז גרוע ולא ירצה למכור לו. על ידי הערמה זו יוכל לשתות בס"ה יין בשיעור ששייב את נפשו ויחזקו. וכתב המגן אברהם (בסימן קנ"ו), שמכאן יש ללמוד לשאר עניני חולי, שמותר לחולה להערים כדי להציל את עצמו. ומכאן נוכל ללמוד גם לעניננו. לסכום: מותר לזקן להערים על האנשים, כדי להציל את עצמו מהבדידות הנוראה. (אחת שאלתי)

חידה שבועית

איך יתכן שיהיו גויבים אכילא כולס בט' באב (אפי' אס אלה לא נכח אלאהי?)

תשובה על חידה פר"ש: חור. תשובה לחידה: פאה. שם הווכה: משפחת קורין

מזל טוב

מרכז העיר: משפחות סמוטני – פויפר להולדת הבן הנכד | משפחת פרידי להולדת הבן | משפחות וינוקור – בלומר להולדת הבת הנכדה
משפחות בוקובה – הרב פינטו – הרב חפוטא לבר מצוה | משפחת אמיתי לאירוסיה הבת | **גני הדר-עמישב:** משפחת אריאל כהן לאירוסיה הבת | משפחת צויבל לבר מצוה
משפחת רודיאנוב לבר מצוה | משפחות לנג – פיקסלר (מרכז העיר) להולדת הבת הנכדה הגינה | משפחות גודינגר להולדת הבן הנכד

פתרונות לחידות והודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com

היחידה לתרבות חרדית
מינהל שירותי קהילה

